

Titulació	Tipus	Curs
Ciències de l'Antiguitat	OB	2
Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OB	2

Professor/a de contacte

Nom : Gerard Gonzalez Germain

Correu electrònic : gerard.gonzalez@uab.cat

Equip docent

Gerard Gonzalez Germain

Sebastià Giralt Soler

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

S'entén que l'estudiant ja ha assimilat els continguts lingüístics de morfosintaxi avançats a les assignatures "Elements de Llengua Llatina" i "Textos Narratius Llatins" de primer curs i a "Historiografia i Oratòria Llatines" de segon. Per tant aquests continguts no seran objecte d'explicació.

Per cursar aquesta assignatura és aconsellable haver superat "Elements de Llengua Llatina" i "Textos Narratius Llatins".

Llengua d'impartició:

L'estudiant ha de poder seguir les classes impartides en català i fer servir materials escrits en aquesta llengua, però pot utilitzar-ne d'altres en el seu treball o en la seva participació a l'aula, singularment el castellà, l'italià, l'anglès i el francès.

Objectius

En acabar el curs l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Aplicar tècniques de comprensió ràpida del text llatí amb ajut del diccionari.
- Comprendre un text llatí sense usar el diccionari.
- Traduir un text de L'Eneida d'aproximadament 15-18 versos en 1.30h.
- Respondre qüestions de gramàtica, de mètrica i d'estilística referides a un

fragment de L'Eneida.

- Respondre qüestions sobre l'estructura i l'argument de L'Eneida de Virgili.
- Relacionar el contingut de L'Eneida de Virgili amb aspectes de la seva tradició posterior.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
2. Explicar el context de les obres literàries, els personatges i els temes i tòpics que s'han transmès a la tradició posterior.
3. Traduir fragments de les obres llatines proposades.
4. Explicar el sentit general d'un text sense necessitat d'aplicar l'anàlisi morfosintàctica prèvia ni d'utilitzar el diccionari.
5. Utilitzar tècniques ràpides de comprensió del text basades en els recursos semàntics que proporciona el coneixement del català, de l'espanyol i, si escau, d'altres llengües romàniques.
6. Elaborar comentaris holístics sobre un determinat aspecte del món romà a partir de la lectura dels textos llatins proposats.
7. Reconèixer els temes i tòpics que emanen de les obres llatines objecte d'estudi en les tradicions literària i artística europees.
8. Elaborar un comentari mètric d'un text llatí en vers.
9. Elaborar un comentari estilístic d'un text llatí.
10. Identificar en els textos llatins les característiques d'un determinat gènere literari.
11. Analitzar els components morfosintàctics d'un text llatí, identificant aquells que són propis d'un gènere literari o variant lingüística determinada.
12. Traduir fragments de les obres llatines proposades.
13. Explicar el context de les obres literàries, els personatges i els temes i tòpics que s'han transmès a la tradició posterior.
14. Fer servir tècniques ràpides de comprensió del text basades en els recursos semàntics que proporciona el coneixement del català, de l'espanyol i, si escau, d'altres llengües romàniques.
15. Reconèixer els temes i els tòpics emanats de les obres llatines objecte d'estudi a les tradicions literària i artística europees.
16. Elaborar comentaris holístics sobre un determinat aspecte del món romà a partir de la lectura dels textos llatins proposats.

Continguts

I. Introducció a Virgili i l'Eneida

1. La literatura de l'època d'August. Context històric, polític i social.
2. Virgili. Biografia i obra.
3. L'*Eneida*, l'epopeia de Roma.
4. La recepció i la tradició de l'*Eneida*.

II. Antologia de passatges per traduir extrets del següent corpus:

- Aen. 1, 1-33. Primera invocació a la Musa
- Aen. 2, 1-56. Eneas comença el relat de la destrucció de Troia.
- Aen. 2, 199-245. Prodigis contra Laocont. Entrada del cavall a la ciutat.
- Aen. 2, 245-256 i 402-406. Cassandra.
- Aen. 2, 707-720: Eneas fuig de Troia.
- Aen. 4, 1-38 i 68-89. Dido, enamorada.
- Aen. 4, 160-172. Encontre de Dido i Eneas a la cova.
- Aen. 4, 296-360. Eneas decideix abandonar Cartago. Còlera i impotència de Dido.
- Aen. 6, 268-272. Entrada a l'Avern.
- Aen. 6, 295-304. L'Aqueront. Caront.
- Aen. 6, 847-853. Missió dels romans.
- Aen. 6, 860-886. Marcel.
- Aen. 8, 608-616. Venus lliura l'escut a Eneas.
- Aen. 12, 919-952. Mort de Turn.

III. Morfosintaxi.

S'entén que l'estudiant ja ha assimilat els continguts morfosintàctics avançats a les assignatures \"Elements de Llengua Llatina\" i \"Textos Narratius Llatins\" de primer curs i a \"Historiografia i Oratòria Llatines\" de segon. S'insistirà només en aquelles peculiaritats pròpies de la llengua poètica, en general, i de la poesia de Virgili, en particular:

Morfosintaxi nominal.

- Arcaismes morfològics
- Flexió dels noms grecs en llatí
- Ús de l'acusatiu per expressar la relació (acusatiu grec)
- Ús del datiu per expressar la direcció
- Els adverbis demostratius
- Ús de les preposicions

Morfosintaxi verbal.

- L'imperatiu futur
- El participi dominant
- El supí

Sintaxi de l'oració.

- El període condicional
- El subjuntiu en oracions independents

IV. Nocions sobre estilística aplicada a L'Eneida

- Ordre dels mots: hipèrbaton i concordança
- Seqüències mètriques
- Figures retòriques (hipàl·lage, metonímia, sinècdoque, al·literació, anàfora, anàstrofe, asíndeton, braquilogia, dícolon abundans, el·lipsi, hipèrbole, hendíadis, lítotes, polisíndeton, quiasme, símil, tmesi, trícolon, zeugma)

V. Nocions sobre la mètrica de l'hexàmetre

- Quantitat vocàlica i quantitat sil·làbica.
- Hexàmetre dactílic.
- Fenòmens prosòdics: elisió / sinalefa, hiat.
- Cesures: trihemímera, penthemímera, trocaica, hepthemímera, dièresi bucòlica. Ús simple i combinat.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tècniques de comprensió ràpida d'un text llatí	5	0,2	
Exercicis de lectura i de morfosintaxi	10	0,4	
Traducció i comentari de textos	40	1,6	
Traducció diària	45	1,8	
Estudi de lèxic i gramàtica	15	0,6	
Lectures obligatòries	20	0,8	
Exercicis de mètrica i de traducció	10	0,4	
Continguts teòrics	5	0,2	

Metodologia

Les classes presencials seran eminentment pràctiques. El professor dedicarà temps a:

- Llegir, traduir i comentar la selecció de textos proposada.
- Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin augmentar progressivament el volum de text traduït.
- Llegir i comprendre textos a vista sense l'ús del diccionari.
- Corregir els textos traduïts diàriament, individualment o en grup.
- Comentar el contingut lingüístic, literari i sociocultural dels textos traduïts, amb èmfasi singular als aspectes relatius a la seva tradició posterior.
- Explicar els continguts gramaticals, mètrics i estilístics en funció del text.
- Explicar continguts *de realia* que ajudin a contextualitzar el text.
- Situar i fer entendre l'Eneida en el seu context històric i literari.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament el text proposat per a la traducció i el comentari.

L'estudiant haurà de fer servir un diccionari universitari llatí-català/castellà; no els serà permès usar un diccionari escolar.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Traducció i comentari d'un text vist de l'Eneida	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Traducció d'un text breu no vist a classe (apx. 10 vv.)	15%	0	0	1, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 14
Treball personal a casa i a l'aula	15%	0	0	1, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 14
Prova de síntesi. Traducció d'un text no vist de l'Eneida	45%	0	0	1, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16
Lectura de La Eneida	15%	0	0	7, 10, 13, 15

I. Exercicis i proves d'avaluació

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de:

1. Resolució personal d'exercicis. Periòdicament, l'estudiant haurà de resoldre per escrit exercicis breus o de respondre qüestions, en què demostrï la comprensió i aplicació dels continguts explicats a les classes presencials. Aquests exercicis es podran fer a l'aula sense avís previ, en començar o acabar la sessió. (15%)
2. Control de lectura de l'Eneida de Virgili. Es durà a terme mitjançant dues proves en què l'estudiant haurà de demostrar que ha llegit amb minuciositat l'obra en traducció (15%).
3. Prova de traducció d'un text breu de l'Eneida no treballat prèviament (entre 7 i 10 vv.), amb resolució de qüestions morfosintàctiques (15%).
4. Prova de síntesi. Traducció d'un text de l'Eneida no treballat a classe entre (12 i 18 vv.), amb resolució de qüestions morfosintàctiques, estilístiques i mètriques (45%).
5. Traducció i comentari gramatical d'un text vist a classe (10%). En acabar el període de docència presencial, l'estudiant haurà de lliurar una traducció i un comentari d'un text fet a classe, que li serà assignat pel professor, com a mínim una setmana abans del lliurament.

II. Condicions per a ser avaluat

No avaluables.

L'estudiant rebrà la qualificació de "no avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30 % de les activitats d'avaluació.

Avaluables.

Per estar en condicions de superar l'assignatura (aprobat-MH), l'estudiant haurà de:

1. Haver assistit a un mínim del 60% del total de les sessions (sense comptar exàmens). En cas d'absències llargues, hauran de ser degudament justificades. En el cas excepcional (i degudament justificat) d'impossibilitat d'assistir regularment a classe, l'alumne haurà adreçar-se al professor a l'inici del curs.
2. Haver realitzat la prova de síntesi de traducció d'un text no vist de *l'Eneida* i haver obtingut una qualificació de 4 com a mínim.
3. Haver fet el control de lectura d'una part de *l'Eneida*.

En cas que la suma de la ponderació de les qualificacions fos 5 o més alta, però no s'acomplís algun dels requisits esmentats anteriorment, l'estudiant serà qualificat amb un 4,5 (suspens).

III. Condicions de la recuperació

Per poder optar a la recuperació l'estudiant ha d'haver estat avaluat de 2/3 parts del total.

En la fase de recuperació, l'estudiant realitzarà una prova de traducció d'un text breu de *l'Eneida* no treballat prèviament a classe, que substituirà la nota de les dues proves de traducció (60%).

IV. Calendari de les proves d'avaluació.

Les proves d'avaluació seran:

- Control de lectura dels llibres I - VI de *l'Eneida*. Dv. 31-03-2027
- Control de lectura dels llibres VII - XII de *l'Eneida*. Dv. 12-05-2027
- Traducció d'un text breu no vist de *l'Eneida*. Dv. 19-03-2027
- Prova de síntesi de traducció d'un text no vist de *l'Eneida*. Dv. 4-06-2027
- Lliurament de la traducció i comentari d'un text de *l'Eneida* vist a classe Dc. 28-05-2027

Aquestes dates es confirmaran en començar el curs.

En cas que un estudiant o una estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat, no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professor ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

La prova de recuperació serà programada per l'Equip de Deganat de la Facultat.

V. Procediment de revisió de les qualificacions

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat (CV) del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

Els estudiants i les estudianten tenen l'obligació de consultar l'acta de qualificació de l'assignatura abans del seu tancament per assegurar que no hi ha hagut cap error en el traspàs de notes per part del professor.

VI. Plagi o còpia

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

VII. Ús de la IA

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca

bibliogràfica o cerca d'informació, correcció de textos o traduccions, a criteri del professorat. Es poden contemplar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor. L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

VIII. Alumnes d'intercanvi

Els estudiants d'intercanvi que demanin avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Bibliografia

1. Edicions de l'*Eneida*.

- Gian Biaggio Conte (ed.). Teubner, Berloni et Novi Eboraci 2009.
- Jacques Perret (ed.), 3 vols. Les belles lettres, París 1981-1987.
- Roger Aubrey B. Mynors (ed.). Oxford Classical Texts, Oxford 1969
- Miquel Dolç (ed.). Fundació Bernat Metge, Barcelona, 1972 - 1975 .
- Henri Goelzer (ed.), 2 vols., Les belles lettres, París, 1925 (1964¹¹).
- Luis Rivero García; Miryam Librán Moreno et al. (eds.), 4 vols. CSIC (Alma Mater), Madrid, 2009-2011.

2. Edicions amb comentari

- *Aeneid: Books 1-6*, ed. Randall Ganiban; Hackett Publishing Company, Indianapolis, 2012.
- *Vergil's Aeneid: Expanded Collection*, ed. Barbara Weiden Boyd, Bolchazy Carducci Publishers, Mundelein, Illinois.

3. Manuals de gramàtica i sintaxi llatina.

- Segura Munguía, Sebastián, *Gramàtica Llatina*, Barcelona 2015.
- Valentí, Eduard, *Sintaxi llatina*, Curial, Barcelona, 1979 [revisada per P. L. Cano]

4. Manuals i estudis de literatura llatina.

- Albrecht, Michael von, "Virgilio", en Id., *Historia de la literatura romana: desde Andronico hasta Boecio*, Herder, Barcelona, 1997-1999, vol. I (1997), pp. 622-661.
- Bieler, Ludwig, "La época de Augusto" i "Virgilio", en Id., *Historia de la literatura romana*, Gredos, Madrid, 1972, pp. 175-185; 185-212.
- Conte, Gian Biagio, *Letteratura latina*, 2 vols, Firenze 2019.
- Fernández Corte, José C., "La Eneida", en Codoñer, Carmen (ed.), *Historia de la literatura latina*, Cátedra, Madrid, 1997, pp. 177-190.

5. Manuals de mètrica llatina.

- Ceccarelli, Lucio, *Prosodia y métrica del latín clásico*, (trad. de Rocío Carande). Universidad de Sevilla, Sevilla 1999.

6. Dictionaris bilingües.

- Seva, Antoni (dir.), *Diccionari llatí-català*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- Gaffiot, Felix, *Dictionnaire illustré latin-français*, Hachette, París.

- Glare, P. G.W., *Oxford Latin Dictionary*, Clarendon Press, Oxford.
- Blázquez, A., *Diccionario latino-español*. Gredos, Madrid.

7. Dictionaris i vocabularis en línia.

- Charlton T. Lewis, Charles Short, *A Latin Dictionary (Perseus)* < <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3atext%3a1999.04.0059> >.
- Félix Gaffiot, F., *Dictionnaire latin-français* < <http://gerardgreco.free.fr/spip.php?article43&lang=fr> > i <<http://www.tabularium.be/gaffiot> >.
- *Logeion* < <https://logeion.uchicago.edu/lexidium> >.

8. Virgili

- Farrell, Joseph - Putnam, Michael C. J. *A Companion to Vergil's Aeneid and Its Tradition*. Hoboken: John Wiley & Sons, Incorporated, 2010. Accessible des de la UAB: < https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1c3utr0/cdi_proquest_miscellaneous_2131863346 >.

9. Traduccions de l'*Eneida*.

Al català:

- Traducció de Joan Bellés, Empúries. Barcelona 2002.
- Traducció poètica de Miquel Dolç, Alpha. Barcelona 1958.
- Traducció de Miquel Dolç, 4 vols. Fundació Bernat Metge. Barcelona, 1972-78.
- Traducció de Miquel Dolç, 2 vols. Bernat Metge Essencial. Barcelona, 2019.

Al castellà:

- Traducción, estudio preliminar, bibliografía y notas de Dulce Estefanía Álvarez, PPU. Barcelona, 1988.
- Traducción de José Carlos Fernández Corte, Cátedra, Madrid, 2008.
- Traducción de Javier de Echave-Sustaeta, Gredos, Madrid, 2019.

Programari

No hi ha programari específic per a aquesta assignatura

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	2	Català	segon quadrimestre	matí-mixt